

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : 71188846/18201
Konu : İklim Değişikliği ve Afet Önlemleri

22/01/2019

GENELGE
2019/02

İlgi: a) 2006/27 sayılı Başbakanlık Genelgesi
b) 2010/5 sayılı Başbakanlık Genelgesi

Son yıllarda küresel iklim değişikliğine bağlı olarak yaşanan sel ve taşkınlar başta olmak üzere afetlerin sayısı ve şiddetinde artışlar yaşanmakta, bilhassa son dönemde kamuoyuna da yansıyan afetler can ve mal kayıplarına sebebiyet vermektedir. Bu nedenle, soruna yerinde ve öncelikle müdahale etme kabiliyetine ve sorumluluğuna sahip yerel yönetimlerin iklim değişikliğine bağlı afetlere karşı ivedi olarak alacağı önlemlerin hayata geçirilmesi elzem bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır.

Öte yandan, 1 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığına “*Yerleşmeye, çevreye ve yapılaşmaya dair görevler*” ile “*Çevrenin korunması ve iyileştirilmesi, kirlilik haritaları, iklim değişikliği ve küresel iklim değişikliği*” ile ilgili görevleri verilmiştir. Benzer şekilde Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğüne “*Çölleşme ve erozyonla mücadele, çığ, heyelan ve sel kontrolü*” ile ilgili görevler verilmiş; Su Yönetimi Genel Müdürlüğüne “*İklim değişikliğinin su kaynaklarına etkisi ve taşkınlar*” ile ilgili görevler verilmiş; 4 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığına “*afet ve acil durumlar ile sivil savunmaya ilişkin hizmetler*” ile ilgili görevler verilmiş; Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne “*Akarsular, kullanılmış sular, taşkın sular, seller, sulak alanlar, erozyon ve rüsubat kontrolü*” ile ilgili görevler verilmiştir.

Diğer taraftan, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile büyükşehir belediyelerine “*derelerin ıslahını yapmak, doğal afetlerle ilgili plânlamaları ve diğer hazırlıkları büyükşehir ölçeğinde yapmak, gerektiğinde diğer afet bölgelerine araç, gereç ve malzeme desteği vermek*” görevleri ile büyükşehir ilçe belediyelerine “*Afet riski taşıyan veya can ve mal güvenliği açısından tehlike oluşturan binaları tahliye etmek ve yıkmak*” görevi verilmiş olup bu belediyelerin talep etmeleri halinde her türlü desteği sağlama görevi de büyükşehir belediyelerine verilmiş; 5393 sayılı Belediye Kanunu ile belediyelere “*yağmur suyunun uzaklaştırılmasını sağlamak; bunlar için gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettmek*” görevi verilmiş; 2560 sayılı İSKİ Kanunu ile su ve kanalizasyon idarelerine “*Gerekli harcamalar ilgili belediyelerce karşılanmak şartıyla yağmur sularının uzaklaştırılması ile ilgili*” görev verilmiştir.

Bu bakımdan, yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri ile ilgede kayıtlı Başbakanlık Genelgelerinin Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ile yerel yönetimler açısından amir hükümlerinin uygulanmasına azami önem gösterilecek olup bunun yanı sıra aşağıda maddeler halinde açıklanan önlemlerle ilgili çalışmalar ivedi olarak hayata geçirilecektir:

- 1- Dere yataklarında biriken moloz ve toprakların temizlenmesi,
- 2- Dere ve kanal ıslah çalışmalarına hız verilmesi,
- 3- Arazinin düşük kotlarında suyun akışını sağlamak ve alt yapı tesislerinin inşasına imkân tanımak amacıyla su akış kesitini daraltmayacak şekilde köprü ve menfez çalışmalarının yapılması,
- 4- Sel tehlikesi bulunan eğimli yamaçlarda teraslama çalışmalarının yapılması,
- 5- Risk altındaki yapıların tespit edilerek mevzuat uyarınca gerekli işlemlerin yapılması,
- 6- Taşkınların ve yağmur suyunun uzaklaştırılmasıyla ilgili yetersiz gelen mevcuttaki yapıların ıslah edilmesi,
- 7- Heyelana karşı duyarlı alanlardan olan atık sistemlerinin kullanıldığı ve yerleşimin geliştiği tepelik alanlarda heyelana karşı gerekli önlemlerin alınması,
- 8- Yeni yerleşim alanları belirlenirken arazi çalışmaları ve değerlendirmeleri yaptırılarak, heyelana ve diğer afetlere maruz kalmış ve afet beklenebilecek alanların belirlenmesiyle hazırlanacak duyarlılık haritaları oluşturulması ve imar planları hazırlanırken ve onaylanırken bu haritaların da dikkate alınması,
- 9- Yeni yerleşim alanları için mühendislere, kent planlamacılarına yüksek riske sahip alanlardan kaçınılması konusunda yeterli bilgi ve verilerin sunulması,
- 10- Deniz kenarındaki şehirlerde sel sularının denize doğru akışını yavaşlatacak veya engelleyecek unsurların (denize paralel kaldırım taşları vb.) ve yapıların tadil edilmesi veya kaldırılması,
- 11- Sel sularının bertaraf edilebilmesi için şehir merkezlerinde belirli noktalarda suların birikeceği ve gerektiğinde kullanılabilceği rekreasyon alanı olarak da kullanılabilcek havzalar oluşturulması,
- 12- Afete maruz kalmış alanlardaki vatandaşların tekrar afet bölgelerine dönmemesi için gerekli teşvik ve bilgilendirmenin yapılması,
- 13- Afet risklerine ilişkin vatandaşlar ile karşılıklı bilgi alışverişinin güçlendirilmesinin sağlanması,

14- Afetlere karşı erken uyarı mekanizmalarının geliştirilmesi.

Ayrıca, konuyla ilgili mevzuat uyarınca görev tevdi edilmiş diğer kamu kurum ve kuruluşlarından da her türlü teknik, eğitim, personel ve koordinasyon desteğinin talep edilmesinin; bunun dışında anılan kurumlar ve yerel yönetimlerin eş güdüm içinde çalışmalarını yürütmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Can ve mal kayıplarının en aza indirilmesi bakımından uygulamanın yukarıda açıklandığı şekilde ve titizlikle yürütülmesi hususunda;

Bilgi ve gereğini önemle arz ve rica ederim.

Murat KURUM
Bakan

Dağıtım:

Gereği:

81 İl Valiliklerine

Tüm Belediyelere

Bilgi:

İçişleri Bakanlığına

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığına

Tarım ve Orman Bakanlığına

(Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü)

(Su Yönetimi Genel Müdürlüğü)

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne

Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğüne

Mekansal Planlama Genel Müdürlüğüne

Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Hizmetleri Genel Müdürlüğüne